

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Selvitys Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi- Uudenmaan maistraattien mahdollisen yhdistämisen vaikutuksista

---

Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2015

Sisältö

1 Johdanto	3
2 Maistraattien tehtävät ja toimialueet	4
3 Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraatit	7
3.1 Toimialueet ja – pisteet	7
3.3.1 Toimialueet.....	7
3.3.2 Toimipisteet.....	7
3.2 Henkilöstö	8
3.3 Johtaminen	10
3.4 Erikoistumistehtävät.....	11
4 Maistraatin nimi	13
5 Yhdistymisen vaikutukset	13
5.1 Vaikutukset lainsäädäntöön.....	13
5.2 Vaikutukset maistraattien toimintaan ja henkilöstöön	14
5.3 Taloudelliset vaikutukset.....	17
5.4 Asiakasvaikutukset.....	17
5.5 Kielelliset vaikutukset	18
6 Aikataulu	19
7 Johtopäätökset	20

1 JOHDANTO

Selvityksessä on tarkasteltu Uudenmaan alueella toimivien Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien mahdollista yhdistämistä ja sen vaikutuksia maistraattien toimintaan ja henkilöstöön, talouteen, erikoistumistehtäviin ja palvelujen (ml. ruotsinkielisten palvelujen) saatavuuteen. Samalla on selvitetty myös, millaisia lainsäädäntömuutoksia maistraattien yhdistäminen edellyttäisi.

Maistraatteihin kohdistuu kiristyvän taloustilanteen ja valmisteilla olevan kauppaja- ja yhdistysrekisteritehtävien Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH) siirtämisen seurauksena merkittäviä paineita henkilöstön vähentämiseen ja toiminnan uudelleenorganisointiin. Kauppaja- ja yhdistysrekisteritehtävien siirto PRH:lle 1.9.2015 alkaen vähentää henkilöstötarvetta Manner-Suomen maistraateissa yhteensä noin 46,7 htv:lla vuoden 2013 tasoon verrattuna. Tehtävien siirron yhteydessä maistraateista siirtyy PRH:een yhteensä 16,5 henkilötyövuoden työpanos. Henkilöstön siirto koskee erityisesti Uudenmaan alueen maistraateissa työskenteleviä henkilöitä. Selvityksen taustalla on ajatus siitä, että Uudenmaan alueella toimivat maistraatit yhdistämällä voitaisiin vastata paremmin muun muassa taloudellisen tilanteen kiristymisestä ja tehtäväsiirroista johtuviin haasteisiin, kun resursseja ja asiantuntemusta voitaisiin hyödyntää joustavammin laajemmassa organisaatiossa.

Selvitys on laadittu valtiovarainministeriön, Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön sekä Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien päälliköiden yhteistyönä. Selvitysluonnosta on käsitelty tammikuussa 2015 kahdessa kuulemistilaisuudessa. 15.1.2015 pidettyyn kuulemistilaisuuteen kutsuttiin kolmen henkilöstöjärjestön, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n, julkisalojen koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:n ja palkansaajajärjestö Pardia ry:n, edustajat. Toinen kuulemistilaisuus järjestettiin 20.1.2015 videoneuvotteluna Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien koko henkilöstölle. Tilaisuus tallennettiin ja tallenne julkaistiin maistraattien intranetsivuilla. Maistraattien henkilöstöllä oli mahdollisuus kommentoida selvitysluonnosta ja lähettää kysymyksiä kuulemistilaisuudessa vastattavaksi myös webropol-kyselyn kautta 13.–19.1.2015 välisenä aikana. Kyselyyn vastasi viisi henkilöä. Selvitysluonnosta muokattiin ja täydennettiin saadun palautteen perusteella.

Maistraattien yhdistämiseen liittyvistä erikoistumistehtäväsiirroista on käyty valmistelun aikana keskusteluja kyseisten maistraattien edustajien kanssa. Selvitysluonnosta on lisäksi käsitelty maistraattien ohjausryhmän kokouksessa 2.2.2015.

2 MAISTRAATTIEN TEHTÄVÄT JA TOIMIALUEET

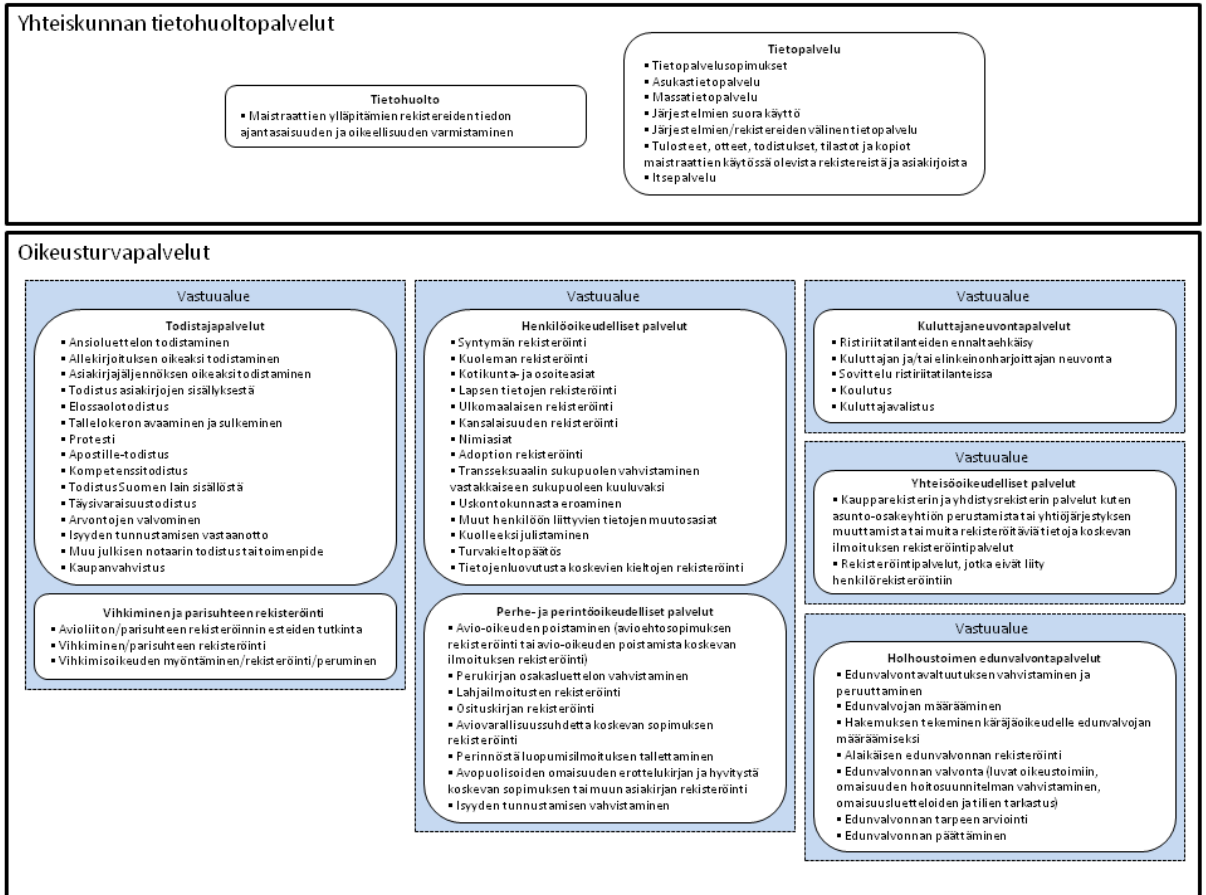
Maistraatit ovat osa valtion paikallishallintoa. Maistraatit vastaavat tällä hetkellä muun muassa väestötietojärjestelmästä, holhousasioista, kauppa- ja yhdistysrekisteristä¹ sekä valtakunnallisesta kuluttajaneuvonnasta. Maistraatit hoitavat myös julkisen notaarin tehtäviä, siviilivihkimisiä ja parisuhteen rekisteröintejä, kaupanvahvistuksia sekä vaaleihin ja kansanäänestyksiin liittyviä tehtäviä. Muita maistraattien tehtäviä ovat muun muassa nimenmuutosasiat, avioliiton esteiden tutkinta ja perukirjojen osakasluetteloiden vahvistaminen.

Maistraattien tehtävät jakaantuvat kahteen ydinprosessiin: yhteiskunnan tietohuoltopalveluihin ja oikeusturvapalveluihin. Ydinprosessit muodostuvat palveluprosesseista / vastuualueista, joita ovat yhteiskunnan tietohuoltopalvelut – prosessissa tietopalvelu ja tietohuolto. Oikeusturvapalvelut - ydinprosessi koostuu puolestaan holhoustoimen edunvalvontapalveluista, kuluttajaneuvontapalveluista, yhteisöoikeudellisista palveluista², todistajapalveluista, vihkimisistä ja parisuhteen rekisteröinneistä sekä henkilö-, perhe- ja perintöoikeudellisista palveluista. Maistraattien palveluprosessien ja vastuualueiden sisältöä on kuvattu tarkemmin kuvassa 1.

---

¹ Kauppa- ja yhdistysrekisteritehtävät siirtyvät 1.9.2015 alkaen maistraateilta Patentti- ja rekisterihallitukselle.

² Yhteisöoikeudellisten palveluiden vastuualue tulee poistumaan, kun kauppa- ja yhdistysrekisteritehtävät siirtyvät maistraateilta Patentti- ja rekisterihallitukselle 1.9.2015 alkaen.

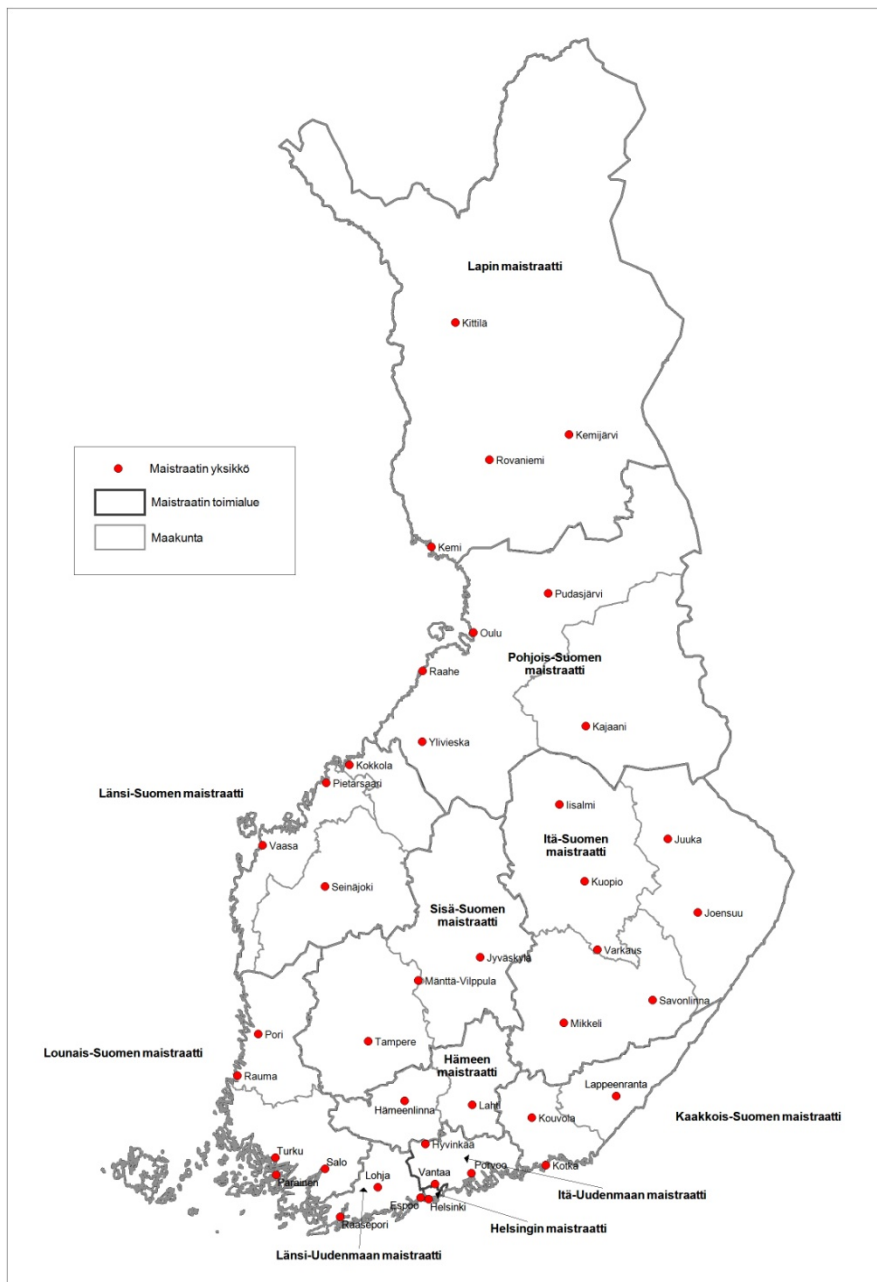

Kuva 1. Maistraattien palveluprosessit ja vastuualueet.

Maistraatit tarjoavat palveluita yksityishenkilöille, yrityksille ja elinkeinonharjoittajille, erilaisille yhteisöille sekä kuntien ja valtion viranomaisille ja seurakunnille. Asiakasryhmät vaihtelevat jossain määrin vastuualueittain.

Suomessa on 11 maistraattia ja niillä on yhteensä 40 toimipistettä. 1.6.2015 alkaen yksiköitä on 39, kun Itä-Suomen maistraatin Juuan yksikkö lakkaa. Maistraattien sijaintipaikoista ja yksiköistä säädetään valtiovaraministeriön asetuksella (585/2011 ja 595/2014). Maistraattien sijaintipaikat ja yksiköt käyvät ilmi kuvasta 2.

Ahvenanmaalla maistraatin tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Kuva 2. Maistraattien sijaintipaikat ja yksiköt.

3 HELSINGIN, ITÄ-UUDENMAAN JA LÄNSI-UUDENMAAN MAISTRAATIT

3.1 Toimialueet ja – pisteet

3.3.1 Toimialueet

Uudenmaan maakunnan alueella toimii tällä hetkellä kolme maistraattia, Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraatit. Helsingin maistraatin toimialueella asui Tilastokeskuksen väestötilaston mukaan vuoden 2013 lopussa yhteensä 612 664 asukasta, Itä-Uudenmaan maistraatin toimialueella 529 801 asukasta ja Länsi-Uudenmaan maistraatin toimialueella 443 008 asukasta. Mikäli maistraatit yhdistettäisiin, uuden maistraatin toimialueen väestöpohja olisi noin 1 585 000 asukasta, eli selvästi muiden maistraattien väestöpohjaa suurempi. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan väestön määrä alueella tulee edelleen lisääntymään tulevaisuudessa. Kuluvan vuosikymmenen lopussa alueen väestömäärän on ennustettu olevan noin 1 676 000 asukasta.

3.3.2 Toimipisteet

Helsingin maistraatti toimii yhdessä toimipisteessä Helsingin keskustassa. Itä-Uudenmaan maistraatilla on kolme toimipistettä Vantaalla, Hyvinkäällä ja Porvoossa sekä kuluttajaneuvonnan toimipiste Helsingissä Pasilassa. Länsi-Uudenmaan maistraatilla on myös kolme toimipistettä Espoossa, Lohjalla ja Raaseporissa. Kaikki kolme maistraattia ovat kaksikielisiä.

Maistraattien yhdistäminen ei vaikuttaisi toimipisteiden määrään eikä niiden toimitiloihin. Maistraattien toimipisteverkkotyöryhmän maaliskuussa 2014 antamaan loppuraporttiin (19/2014) sisältyy kuitenkin ehdotus Länsi-Uudenmaan maistraatin Raaseporin ja Lohjan yksiköiden sekä Itä-Uudenmaan maistraatin Porvoon ja Hyvinkään yksiköiden lakkauttamisesta.

Toimipisteiden lakkauttamisaikatauluun vaikuttaa valtiovarainministeriössä valmisteltavana olevan julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun toteutuminen. Yhteistä asiakaspalvelua koskevan hallituksen esitysluonnoksen mukaan maistraattien palveluja tarjottaisiin perustettavissa julkisen hallinnon yhteisissä asiointipisteissä lakisääteisesti. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2015 ja sen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2016 alussa. Yhteiseen asiakaspalveluun on tarkoitus siirtyä maakunnittain vuosien 2016–2019 aikana. Tämänhetkisen suunnitelman mukaan julkisen hallinnon yhteiset asiointipisteet aloittaisivat toimintansa Uudellamaalla vuonna 2018. Edellä mainittujen neljän maistraatin toimipisteen toiminta on arvioitu voitavan korvata paikkakunnille perustettavilla asiointipisteillä.

Ennen kun toimipisteiden lakkautuksista tehdään lopullisia päätöksiä, valtiovarainministeriö käy läpi kunkin alueen ja yksikön tilanteen ja arvioi yksiköiden lakkautusten vaikutukset. Lakkautusesityksistä tullaan myös järjestämään lausuntokierros sekä pyytämään lausunto alueellistamisen koordinaatioryhmältä.

3.2 Henkilöstö

Henkilöstön määrä oli Helsingin maistraatissa vuonna 2013 yhteensä 85,50 htv, Itä-Uudenmaan maistraatissa 82,15 htv ja Länsi-Uudenmaan maistraatissa 46,50 htv.

Erityisesti Länsi-Uudenmaan maistraatti on henkilöstömäärältään pieni, Manner-Suomen kolmanneksi pienin. Itä-Uudenmaan maistraatin henkilöstömäärää nostaa se, että Itä-Uudenmaan maistraatti huolehtii jo nyt kaikkien alueen kolmen maistraatin osalta kuluttajaneuvonnan järjestämisestä. Muihin kuin kuluttajaneuvonnan tehtäviin käytetään Itä-Uudenmaan maistraatissa 62,30 htv. Maistraattien henkilötyövuosien jakaantuminen vastuualueittain vuonna 2013 käy ilmi taulukosta 1. Taulukossa on esitetty myös maistraattien vuoden 2014 henkilötyövuosiennuste.

Yhdistämisen jälkeen uuden maistraatin henkilöstömäärä olisi vuoden 2014 henkilötyövuositiedoilla laskettuna noin 212 henkilötyövuotta. Tämä on lähes 30 prosenttia kaikkien maistraattien yhteenlasketusta henkilötyövuosimäärästä.

	Henki- lö-, perhe- ja perin- töoi- keudel- liset palve- lut	Hol- hous- toimen edun- valvon- tapal- velut	Kulut- taja- neu- vonta- palve- lut	Yhtei- söoi- keudel- liset palve- lut	Todis- taja- palve- lut, vihki- minen ja pari- suhteen rekis- teröinti	Sisäi- nen hallinto	Tuki- työllis- tetyt ja harjoit- telijat	YH- TEEN- SÄ
Helsingin maistraatti	38,40	24,20	0,00	5,70	11,20	6,00	0,00	85,50
Itä-Uudenmaan maistraatti	20,10	22,30	19,85	5,00	9,00	4,25	1,65	82,15
Länsi-Uudenmaan maistraatti	17,30	15,80	0,00	5,00	7,40	1,00	0,00	46,50
Yhteensä / vuosi 2013	75,80	62,30	19,85	15,70	27,60	11,25	1,65	214,15
Ennuste 2014	75,83	65,07	20,02	14,20	24,15	11,25	1,65	212,17
Kehys 2015								188,80

Taulukko 1. Maistraattien henkilöstömäärät (htv) vastualueittain vuonna 2013 ja henkilötyövuosiennuste vuodelle 2014³ (Lähde: Maistraattien vuoden 2015 tulossopimukset).

Sisäisiä hallintotehtäviä tehdään maistraateissa jonkin verran myös substanssivastuualueilla. Sisäiseen hallintoon käytetty todellinen henkilötyöpanos on toisin sanoen suurempi kuin edellä taulukossa 1 esitetty. Sisäisiin hallintotehtäviin käytettiin, substanssivastuualueilla tehty työ huomioon ottaen, maistraateissa vuonna 2013 yhteensä 24,2 htv (ml. maistraattien päälliköt ja vastuualueiden päälliköt), josta Helsingin maistraatissa 6,6 htv, Itä-Uudenmaan maistraatissa 11,0 htv ja Länsi-Uudenmaan maistraatissa 6,6 htv. Hallinnollisiin tehtäviin käytettävää resurssia voitaisiin jonkin verran vähentää yhdistämällä nykyisin kolmessa maistraatissa hoidettavat sisäisen hallinnon toiminnot sekä keskittämällä tehtäviä ja poistamalla päällekkäistä työtä. Vapautuvat resurssit voitaisiin kohdistaa maistraatin substanssitehtävien hoitamiseen, mikä voisi nopeuttaa myös asiakkaiden palvelemista.

Maistraattien henkilöstölukumäärä oli joulukuussa 2014 yhteensä 219 henkilöä ja he työskentelivät seitsemällä paikkakunnalla. Maistraattien henkilöstön jakaantuminen paikkakunnittain käy ilmi taulukosta 2.

³ Vuoden 2014 henkilötyövuosiennuste on laadittu elokuun 2014 toteutumatietojen pohjalta.

Maistraatti	Paikkakunta	Henkilömäärä 9.12.2014 (kpl)
Helsingin maistraatti	Helsinki	89
Itä-Uudenmaan maistraatti	Vantaa	25
	Hyvinkää	24
	Porvoo	12
	Helsinki (kuluttajaneuvonta)	18
Länsi-Uudenmaan maistraatti	Espoo	35
	Lohja	7
	Raasepori	9
YHTEENSÄ		219

Taulukko 2. Maistraattien henkilöstömäärät (kpl) paikkakunnittain vuonna 2014 (Lähde: Kieku).

Maistraattien henkilöstöön kohdistuu tuottavuussäästöistä ja kiristyvistä taloudellisesta tilanteesta johtuen koko maassa vähennystarpeita. Yhdistettäväksi ehdotettavien maistraattien htv-kehys oli vuonna 2014 yhteensä 211,0 htv ja vuonna 2015 kehys on yhteensä 188,8 htv. Mainituissa kolmessa maistraatissa 64 vuoden eläkeiän saavuttaa vuosina 2014–2017 yhteensä 35 henkilöä.

Sähköisten palveluiden käyttöönotto kauppa- ja yhdistysrekisteritehtävissä sekä näiden tehtävien siirto Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH) 1.9.2015 alkaen tulevat vähentämään henkilöstötarvetta kaikissa maistraateissa yhteensä noin 46,7 htv:lla vuoden 2013 tasoon verrattuna. Tehtävien siirron yhteydessä maistraateista siirtyy PRH:een yhteensä 16,5 henkilötyövuoden työpanos. Henkilöstön siirto tulee todennäköisesti koskemaan erityisesti Uudenmaan alueen maistraateissa työskenteleviä henkilöitä. Samalla maistraattien yhteisöoikeudellisten palveluiden vastuualue tulee poistumaan.

3.3 Johtaminen

Maistraattien yhdistäminen vähentäisi tarvittavien maistraatin ja vastuualueiden päälliköiden määrää. Jatkossa tarvittaisiin vain yksi maistraatin päällikkö kolmen sijaan. Uudenmaan maistraateissa työskentelee tällä hetkellä kaksi päällikköä. Itä-Uudenmaan maistraatin päällikkö jäi eläkkeelle maaliskuun 2014 lopussa ja Länsi-Uudenmaan maistraatin päällikkö on siitä saakka hoitanut oman maistraattinsa ohella myös Itä-Uudenmaan maistraatin päällikön tehtäviä. Hyvin toiminutta päällikköjärjestelyä on tarkoitus jatkaa maistraattien mahdolliseen yhdistymiseen asti. Myös Helsingin maistraatin päällikkö on jäämässä eläkkeelle vuoden 2015 aikana.

Vastuualueiden päälliköitä tarvittaisiin yhdistetyssä maistraatissa maistraattien nykyisellä vastuualuejaolla viisi, kun heitä tällä hetkellä on 11. Toisaalta esimiestyön näkökulmasta organisaatio- ja vastuualuekokojen kasvu voivat lisätä jonkin verran alemman tasoisten esimiesten tarvetta. Suuressa

organisaatiossa päälliköt olisivat aiempaa etäämmällä henkilöstöstä. Osa tällä hetkellä vastuualueen päällikön tehtävissä toimivista henkikirjoittajista siirtyisi substanssitehtäviin tai toisiin esimiestehtäviin.

3.4 Erikoistumistehtävät

Uudenmaan alueella toimivilla maistraateilla on joitakin yhdessä hoidettuja valtakunnallisia erikoistumistehtäviä, joista suurimmasta osasta on säädetty valtioneuvoston asetuksilla. Maistraattien yhdistäminen ei vaikuttaisi näiden erikoistumistehtävien hoitamiseen.

Toisaalta kolmen maistraatin toimivaltaa on tällä hetkellä annettu osittain seuraavissa asioissa muille maistraateille:

- perukirjan osakasluettelon vahvistamista koskevat asiat,
- isyyden tunnustamisen hyväksymistä koskevat asiat,
- nimenmuutoshakemusten käsittely ja
- muuttoilmoitusten käsittely.

Maistraattien yhdistäminen vaikuttaisi näiden erikoistumistehtävien osalta toimivallan jakoon niissä tapauksissa, joissa toimivalta on tällä hetkellä siirretty vain osasta Uudenmaan alueen maistraateista muille maistraateille. Maistraattien yhdistymisen jälkeen toimivalta tulisi siirtää koko uuden maistraatin osalta yhtenä kokonaisuutena toiselle maistraatille. Käytännössä yhdistäminen merkitsisi siis edellä mainittujen tehtävien osalta toimivallan siirtoa nykyistä laajemmin Uudeltamaalta muille maistraateille.

Mahdollisten tehtäväsiirtojen yhteydessä tulee noudattaa hyvää henkilöpolitiikkaa valtion yhteistoimintalain ja -sopimuksen mukaisesti.

Perukirjan osakasluettelot, isyyden tunnistamiset ja nimenmuutoshakemukset

Länsi-Uudenmaan maistraatti hoitaa tällä hetkellä Helsingin ja Itä-Uudenmaan maistraateista poiketen itse ruotsinkieliset perukirjan osakasluetteloiden vahvistamiset, koko toimialueensa ruotsinkieliset isyyden tunnustamisen hyväksymiset, Raaseporin kihlakunnan alueen suomenkieliset isyyden tunnustamisen hyväksymiset sekä ruotsinkielisten nimenmuutoshakemusten käsittelyyn. Helsingin ja Itä-Uudenmaan maistraattien osalta toimivalta on siirretty vastaavissa asioissa Lounais-Suomen maistraatille.

Uudenmaan alueen maistraattien yhdistyessä ehdotetaan, että Lounais-Suomen maistraatille annettaisiin toimivalta myös edellä mainittuihin ruotsinkielisiin perukirjan osakasluetteloiden vahvistamisiin, kaikkiin isyyden tunnustamisen hyväksymisiin ja ruotsinkielisten nimenmuutoshakemusten käsittelyyn. Lounais-Suomen maistraatille siirrettäväksi ehdotettaviin tehtäviin käytettiin Länsi-Uudenmaan maistraatissa vuonna 2013 yhteensä noin 0,05 henkilötyövuoden ja vuonna 2013 noin 0,04 henkilötyövuoden työpanos. Tehtävien suorite- ja henkilötyövuosimäärät vuonna 2013 käyvät ilmi tarkemmin taulukosta 3.

Suoritemäärien vähäisyydestä johtuen tehtävien siirto Lounais-Suomen maistraatille ei edellyttäisi resurssisiirtoja maistraattien välillä. Siirto lisäisi hieman Lounais-Suomen maistraatissa siirrettäviä tehtäviä hoitavien henkilöiden työtä ja vapauttaisi vastaavasti Uudellamaalla resurssia muiden tehtävien hoitamiseen.

	Vuonna 2013		Vuonna 2014	
	Kpl	Htv	Kpl	Htv
Perukirjan osakasluettelon vahvistamiset, ruotsinkieliset	7	0,004	5	0,003
Isyyden tunnustamisen hyväksymiset	221	0,040	198	0,036
Nimenmuutoshakemukset, ruotsinkieliset	16	0,006	12	0,004

Taulukko 3. Länsi-Uudenmaan maistraatin suorite- ja henkilötöyvuosimäärät vuosina 2013 ja 2014 tehtävissä, jotka ehdotetaan siirrettäväksi erikoistumis-tehtäviksi Lounais-Suomen maistraatille (Lähteet: Maistraattien asianhallintajärjestelmä Maisa ja Länsi-Uudenmaan maistraatti)

Uudenmaan alueelle kohdistuvien muuttojen muuttoilmoitukset

Helsingin ja Länsi-Uudenmaan maistraattien toimialueille kohdistuvien muuttojen muuttoilmoitusten käsittelystä vastaa tällä hetkellä Lapin maistraatti ja Itä-Uudenmaan maistraatin toimialueelle kohdistuvien muuttojen muuttoilmoitusten käsittelystä Sisä-Suomen maistraatti. Itä-Uudenmaan maistraatin alueelle kohdistuvien muuttojen muuttoilmoituksia käsiteltiin Sisä-Suomen maistraatissa vuonna 2014 noin 35 000 kappaletta ja käsitteilyyn käytettiin yhteensä noin 2,3 henkilötöyvuoden työpanos. Kaiken kaikkiaan muuttoilmoitusten käsittelyyn käytettiin Sisä-Suomen maistraatissa noin 8,9 htv. Itä-Uudenmaan aluetta koskevien muuttoilmoitusten käsittely on jakaantunut Sisä-Suomen maistraatissa useille henkilöille.

Sisä-Suomen ja Lapin maistraattien resurssitilanne eroaa merkittävästi toisistaan. Sisä-Suomen maistraatilla oli maistraattien vuoden 2012 resurssikartoituksen mukaan 13,51 htv:n ja vuoden 2013 resurssikartoituksen mukaan 12,42 htv:n vajaus. Sisä-Suomen maistraatissa olisi toisin sanoen tarvetta tehtävien vähentämiselle tai henkilöstön lisäämiselle. Lapin maistraatissa olisi puolestaan mahdollista jonkin verran lisätä tehtäviä tai vähentää henkilöstöä. Vuoden 2012 resurssikartoituksen mukaan Lapin maistraatilla oli 6,31 htv:n ja vuoden 2013 resurssikartoituksen mukaan 7,65 htv:n ylijäämä.

Uudenmaan alueen maistraattien yhdistyessä Uudenmaan alueelle kohdistuvien muuttojen muuttoilmoitusten käsittelyn toimivalta ehdotetaan annettavaksi Lapin maistraatille. Muutoksella olisi vaikutuksia Itä-Uudenmaan alueelle kohdistuvien muuttojen muuttoilmoituksia nykyisin käsittelevään henkilöstöön, kun arviolta noin kolmasosa kaikista Sisä-Suomen maistraatin käsittelemistä muuttoilmoituksista siirtyisi Lapin maistraattiin. Vastaavasti Lapin maistraatissa tehtävämäärä lisääntyisi. Pääsääntönä tehtäväsiirroissa

on, että siirtyviä tehtäviä tekevä henkilöstö siirtyy tehtävien mukana organisaatiosta toiseen. Koska Sisä-Suomen ja Lapin maistraatit sijaitsevat kaukana toisistaan, jatkotyössä tulee henkilöstövaikutusten lieventämiseksi selvittää mahdollisuus siihen, että Lapin maistraatin palvelukseen siirtyvä henkilöstö jatkaisi käytännössä työskentelyä Sisä-Suomen maistraatin tiloissa.

4 MAISTRAATIN NIMI

Maistraattien yhdistymisen seurauksena muodostuvan maistraatin nimeksi ehdotetaan Uudenmaan maistraattia. Ehdotettavan nimen hyvänä puolena on, että se kertoo suoraan uuden, koko Uudenmaan maakunnan laajuisen maistraatin, toimialueesta. Nimi eroaa siinä mielessä logiikaltaan useimmista muista maistraateista, että suurin osa maistraateista on nimetty ilmansuuntiin perustuvien nimien (esim. Lounais-Suomen maistraatti) mukaan. Ainoa poikkeus tähän on tällä hetkellä Lapin maistraatti, jonka toimialue ulottuu vain yhden maakunnan alueelle toisin kuin muilla maistraateilla. Tästä näkökulmasta Uudenmaan maistraatti on nimenä looginen muun maistraattikokouisuuden kanssa. Myös monet muut Etelä-Suomessa toimivat valtion alue- ja paikallishallinnon virastot on nimetty maakunnan nimen mukaan, kuten Uudenmaan TE-toimisto ja Uudenmaan ELY-keskus.

5 YHDISTYMISEN VAIKUTUKSET

5.1 Vaikutukset lainsäädäntöön

Maistraattien yhdistäminen edellyttää muutoksia seuraaviin lakeihin sekä valtioneuvoston ja valtiovarainministeriön asetuksiin:

- Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista (661/2009) 80 §
- Laki kuolleeksi julistamisesta (127/2005) 14 §
- Laki holhoustoimesta (442/1999) 46 §
- Laki edunvalvontavaltuutuksesta (127/2005) 25 §
- Laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta (563/2002) 3 §
- Valtioneuvoston asetus väestötietojärjestelmästä (128/2010) 44 §
- Valtioneuvoston asetus maistraattien toimialueista (217/2011) 1 §
- Rekisterihallintoasetus (248/1996) 10 a §
- Valtiovarainministeriön asetus maistraattien sijaintipaikoista ja yksiköistä (585/2011 ja 595/2014) 1 §
- Valtiovarainministeriön asetus henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta eräissä maistraateissa (569/2011) 1 §
- Valtiovarainministeriön asetus toimivaltaisista maistraateista ja toimivaltaisesta aluehallintovirastosta (1351/2011) 2-4, 6-7 ja 9 §:ien osalta.

Maistraattien yhdistämisestä johtuvat muutokset tehtäisiin säädöksiin pääosin teknisinä muutoksina niin, ettei laeissa ja asetuksissa olevien säännösten sisältöä muutettaisi, vaan nykyisten Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien tehtävät sekä esimerkiksi virat, joihin on säädetty kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia, siirrettäisiin sellaisinaan muodostuvaan uuteen maistraattiin. Tämä tarkoittaisi sitä, että näiden maistraattien tehtävien tarkoituksenmukaista järjestämistä ei arvioitaisi tässä yhteydessä, vaan se tehtäisiin samassa yhteydessä kuin koko maistraattikentän tehtäviä arvioidaan uudelleen, eli valtiovarainministeriössä käynnissä olevan keskus- ja aluehallinnon virastaselvityshankkeen (VIRSU – hanke) yhteydessä.

Edellä sanotusta poiketen toimivaltaisista maistraateista ja toimivaltaisesta aluehallintovirastosta annetun valtiovarainministeriön asetuksen osalta Uudenmaan alueen maistraateilta muille maistraateille siirrettyjen erikoistumistehtävien osalta jouduttaisiin tekemään myös joitain sisällöllisiä muutoksia niissä tapauksissa, joissa toimivalta on tällä hetkellä siirretty vain osasta Uudenmaan alueen maistraateista muille maistraateille (ks. luku 3.4).

Edellä mainitut säädösmuutokset valmistellaan valtiovarainministeriössä virkatyönä. Säädösmuutoksista pyydetään lausunnot maistraateilta, Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksiköltä, maistraatteja ohjaavilta ministeriöiltä ja keskusvirastoilta, sosiaali- ja terveysministeriöltä, yhdistettävien maistraattien toimialueiden kunnilta, Uudenmaan liitolta sekä henkilöstöjärjestöiltä. Muutokset viedään lausuntokierroksen jälkeen käsiteltäväksi alueellistamisen koordinaatioryhmään.

5.2 Vaikutukset maistraattien toimintaan ja henkilöstöön

Maistraattien yhdistymisen yhteydessä maistraattien nykyiset toimipisteet säilyisivät eikä maistraattien henkilöstömäärä muuttuisi, lukuun ottamatta maistraatin päälliköitä, joiden määrä vähenisi kahdella. Maistraattien yhdistämisellä ei näin ollen arvioida olevan tästä näkökulmasta merkittäviä henkilöstövaikutuksia. Mikäli toimipisteiden määrää päätettäisiin myöhemmin Uudellamaalla vähentää, henkilöstöllä olisi laajemmassa maistraatissa enemmän vaihtoehtoja uudelleensijoittumiseen maistraatin muihin toimipisteisiin kuin nykyisissä kolmessa erillisessä maistraatissa.

Yhdistämisen yhteydessä toteuttavat tehtävien uudelleenjärjestelyt ja erikoistumistehtävissä tapahtuvat muutokset aiheuttaisivat muutoksia osan henkilöstöstä ja vastuualueiden päälliköistä tehtävänkuviin. Erikoistumistehtävien osalta vaikutukset koskisivat edellä luvussa 3.4 kuvatulla tavalla myös Lounais-Suomen ja Sisä-Suomen maistraattien henkilöstöä.

Uudenmaan maakunnan alueella toimivien maistraattien yhdistäminen nähdään tarpeelliseksi erityisesti siksi, että resursseja voitaisiin käyttää entistä joustavammin ja varmistaa näin alueen kasvavan väestön ja lisääntyvien ulkomaalaisten asiakkaiden palveluiden saatavuus kokonaishenkilöstömää-

rän samaan aikaan pienentyessä. Omat haasteensa resurssien käytölle maistraateissa luo myös henkilöstön kiihtyvä eläköityminen. Väestön keskittyessä ja ulkomaalaisten muuton suuntautuessa pääosin pääkaupunkiseudulle tulee osaavan ja kielitaitoisen henkilöstön tarve alueen maistraateissa tulevaisuudessa entisestään kasvamaan.

Asiakasmäärien lisääntyminen merkitsee maistraattien henkilöstön kannalta työmäärien lisääntymistä ja vaikuttaa tätä kautta myös henkilöstön jakamiseen. Vaikka muutos onkin aina henkilöstön kannalta raskas prosessi, suurempi organisaatio tarjoaisi pidemmällä aikavälillä resurssien joustavamman käytön ja tehtävämäärien tasaamismahdollisuuksien kautta paremmat lähtökohdat henkilöstön jaksamisen turvaamiseen. Mikäli maistraatit päätetään yhdistää, henkilöstön jaksamista ja hyvinvointia on tarkoitus turvata muutostilanteessa Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön ja maistraattien Kaiku-kehittäjien kanssa yhteistyössä toteuttavalla Kaiku-hankeella, johon haetaan Kaiku-työelämän kehittämisrahaa Valtiokonttorilta. Henkilöstö tulee myös ottaa mukaan muutoksen käytännön valmisteluun ja toimeenpanoon.

Henkilöstön näkökulmasta suurempi organisaatio mahdollistaisi myös paremmin uralla etenemisen sekä asiantuntijuuden kehittämisen ja syventämisen. Kääntöpuolena voi tosin joissain tapauksissa olla tehtäväkuvien kaantumisen tai syventymisen niin paljon nykytilanteeseen nähden, että työn motivaatio ja mielekkyys voivat kärsiä.

Maistraattien resurssikartoituksen mukaan Helsingin ja Länsi-Uudenmaan maistraateissa on tarvetta henkilöstön lisäämiselle tai vastaavasti tehtävien vähentämiselle. Helsingin maistraatilla oli vuoden 2012 resurssikartoituksen mukaan 16,81 htv:n ja vuoden 2013 resurssikartoituksen mukaan 17,53 htv:n vaje. Länsi-Uudenmaan maistraatilla vastaavat luvut olivat 8,59 htv vuonna 2012 ja 9,22 htv vuonna 2013. Itä-Uudenmaan maistraatissa henkilötyövuosimäärä vastaa melko hyvin tehtävien määrää. Itä-Uudenmaan maistraatilla oli vuoden 2012 resurssikartoituksen mukaan 1,81 htv:n vaje ja vuoden 2013 resurssikartoituksessa puolestaan 0,92 htv:n vähennystarve. Resurssitarpeeseen pääkaupunkiseudulla vaikuttavat eniten ulkomaalaisten asiakkaiden sekä julkisen notaarin tehtävien suuri määrä. Resurssitarpeen oikaiseminen erillisissä Helsingin ja Länsi-Uudenmaan maistraateissa edellyttäisi joko tehtävien siirtoja muualle tai toiminnan organisoimista uudelleen.

Suurempi maistraatti antaisi mahdollisuuden tehostaa toimintaa mm. seuraavilla tavoilla:

1. Tehtävien keskittäminen lisäisi tehokkuutta asioiden hoidossa. Erikoistumismahdollisuudet lisääntyisivät suuremmassa maistraatissa, kun tietty yksikkö voisi hoitaa kaikki tietyn tyyppiset asiat koko Uudenmaan alueella samaan tapaan kuin kuluttajaneuvonnassa jo nyt toimitaan. Myös kielellisestä näkökulmasta tehtävien keskittäminen voisi tuottaa tehokkaampia tapoja toimia. Mahdollisuudet maistraatin

sisäiseen erikoistumiseen selvitetään maistraattien mahdollisen yhdistymisen yhteydessä.

2. Suuremman maistraatin sisältä löytyvää erikoisosaamista voitaisiin hyödyntää joustavasti koko maistraatin toimialueella. Esimerkiksi Helsingin maistraatista annetaan julkisen notaarin todistuksia vuosittain noin 64 000 kappaletta. Tällaisten määrien hoitaminen tuo asiantuntemusta ja kokemusta myös harvinaisempien tilanteiden hoitamisesta. Suuremman maistraatin sisältä löytyisi myös muun muassa useamman kielen osaamista, talousosaamista sekä olemassa olevia kontakteja muihin viranomaisiin ja yhteistyökumppaneihin, joita voitaisiin hyödyntää koko maistraatissa.
3. Maistraattien pienissä yksiköissä (esim. Porvoo ja Raasepori) sijaistaminen ja toiminnan organisointi loma-aikoina on ollut ongelmallista. Suuremmassa maistraatissa sijaistaminen olisi helpompi järjestää ja palvelun tarjoaminen pystyttäisiin turvaamaan varmemmin ainakin osassa suuremman maistraatin yksiköistä myös loma-aikoina.
4. Maistraatin hallinnolliset asiat (henkilöstö- ja taloushallinto) voitaisiin keskittää kolmen paikkakunnan sijaan yhdelle paikkakunnalle tai tietyille henkilöille, mikä merkitsisi muutoksia näitä tehtäviä hoitaneiden henkilöiden tehtäväkuviin. Talousarvion laatiminen, henkilöstösuunnittelu, henkilöstön jaksamisen varmistaminen, yhteistoiminta, hankintatoimi ja muut maistraatin johtamisen ja sisäisen hallinnon tehtävät tehdään nyt Uudenmaan alueella toimivissa maistraateissa kolmeen kertaan. Suurempi maistraatti antaisi mahdollisuuden henkilöstön erikoistumiseen esimerkiksi taloushallintoon, mahdollistaisi nykyistä toimivamman sijaisjärjestelyn sekä mahdollistaisi jatkuvuuden turvaamisen henkilöstön vaihtuessa. Yhdistämällä sisäisen hallinnon toiminnot sekä keskittämällä tehtäviä ja poistamalla päällekkäistä työtä hallinnollisiin tehtäviin käytettävää resurssia voitaisiin jonkin verran vähentää ja kohdistaa vapautuvat resurssit maistraatin substanssitehtävien hoitamiseen.
5. Suuremmassa maistraatissa olisi mahdollista turvata paremmin työpaikkojen säilyminen silloin, kun henkilöstöä joudutaan vähentämään joko taloudellisia syistä tai tehtävien lakatessa tai siirtyessä toiseen organisaatioon. Muun muassa tehtävien uudelleenjärjestelylle ja luonnollisen poistuman hyödyntämiselle olisi nykyistä paremmat mahdollisuudet.
6. Maistraattien toimintatavoissa on edelleen jo tehdystä valtakunnallisesta prosessien yhtenäistämistyöstä huolimatta eroja. Maistraattien yhdistyminen mahdollistaisi käytäntöjen yhtenäistymisen Uudenmaan maakunnan alueella.

5.3 Taloudelliset vaikutukset

Toiminnan tehostumisen lisäksi maistraattien yhdistyminen mahdollistaisi säästöt palkkauskustannuksissa. Jatkossa tarvittaisiin vain yksi maistraatin päällikkö kolmen sijaan. Tästä syntyisi kahden henkilötyövuoden ja rahallisesti noin 240 000 euron säästö. Lisäksi tarvittaisiin vain viisi vastuualueen päällikköä nykyisten 11 vastuualueen päällikön sijaan. Osa tällä hetkellä vastuualueen päällikön tehtävissä toimivista henkikirjoittajista siirtyisi substanssitehtäviin tai toisiin esimiestehtäviin. Palkkauskulut pienenisivät vuositasolla noin 25 000 euroa, kun vastuualueen päällikölle maksettavaa korvausta tulisi maksettavaksi enää harvemmille. Maistraatit yhdistämällä voidaan arvioida saavutettavan palkkauskustannuksista yhteensä noin 300 000 euron vuotuiset säästöt.

Maistraattien yhdistäminen edellyttäisi muutoksia maistraattien asiankäsitteilyjärjestelmä Maisaan, maistraattien rekistereihin sekä Vakavakassajärjestelmään. Näiden järjestelmien kertaluonteiset muutuskustannukset olisivat yhteensä noin 40 000 euroa. Lisäksi Kieku – järjestelmän muutokset aiheuttaisivat noin 5 000 euron kustannukset.

Myös Väestötietojärjestelmään tulisi tehdä muutokset rekisterinpitäjämaistraatin kohdalle. Väestörekisterikeskukselta saadun tiedon mukana muutoksella ei olisi niin merkittäviä kustannusvaikutuksia Väestörekisterikeskukselle, että ne vaatisivat erillisrahoitusta. Kuitenkin muutos tarkoittaisi käytännössä suuria toiminnallisia haasteita väestötietojärjestelmän tietojen päivittämisen vuoksi, mistä syystä muutoksen voimaantulopäivämäärä pitäisi olla tiedossa hyvissä ajoin ennen uudistusta.

Maistraattien kylttien, opasteiden, lomakkeiston ja yhteystietojen uusiminen sekä muutoksesta tiedottaminen aiheuttaisivat yhteensä muutaman tuhannen euron kertaluonteiset kustannukset. Maistraattien yhdistäminen aiheuttaisi myös välillisiä kustannuksia, joiden määrää on vaikea arvioida. Välillisiä kustannuksia aiheutuu muun muassa siitä, että toiminnan tehostamiseen tähtäävät toimenpiteet sekä käytäntöjen ja työtapojen yhtenäistäminen siirtäisivät lyhyellä aikavälillä maistraattien henkilöstön työpanosta pois tuottavasta substanssityöstä.

Erikseen toteutettavan kolmen maistraatin yhdistämisen negatiivisena puolena on se, että sekä tietojärjestelmämuutoksista johtuvat kustannukset että muut edellä kuvatut kertaluonteiset kustannukset tulevat toistumaan uudelleen siinä yhteydessä, mikäli maistraatit liitetään myöhemmin VIRSU – hankkeen myötä laajempaan aluehallinnon virastokokonaisuuteen.

5.4 Asiakasvaikutukset

Yhdistetyn maistraatin toimialue vastaisi Uudenmaan maakunnan aluetta. Laajempi toimialue lisäisi asiakkaiden valinnan vapautta, kun he voisivat valita useammasta toimipisteestä itselleen sopivan asiointipaikan. Uudella maalla asuvat käyvät tällä hetkellä usein töissä muulla kuin nykyisen maist-

raattinsa toimialueella, ja maistraattien yhdistäminen helpottaisi muun muassa tällaisten henkilöiden asiointia maistraatissa. Muiden maistraattien toimialueet ovat tällä hetkellä kolmen Uudenmaan alueella toimivan maistraatin toimialueita laajempia ja Uudenmaan alueelle syntyvän maistraatin toimialueen maantieteellisen laajenemisen jälkeen tilanne vastaisi Uudellamaalla paremmin muiden maistraattien tämän hetkistä tilannetta.

Ulkomaalaiset on pääkaupunkiseudulla suurin ja kasvava asiakasryhmä, joka useimmiten joutuu asioimaan henkilökohtaisesti maistraatissa. Maistraatit voisivat yhdistämällä voimansa keskittää näiden asiakkaiden palvelua ja asiakaspalvelu voitaisiin hoitaa näin yhdessä asiantuntijoiden avulla ja jopa erikoistumalla tiettyihin maaryhmiin ja maahanmuuttajiin. Tämä todennäköisesti nopeuttaisi palvelua ja antaisi yhdenmukaista palvelua pääkaupunkiseudun maahanmuuttajille. Jonotusajat todennäköisesti lyhenisivät toiminnan tehostuessa, mikä vähentäisi asiakkaan hallinnollista taakkaa. Myös sähköisen ajanvarauspalvelun käyttö saattaisi helpottaa, koska nykyisin maahanmuuttajan voi olla vaikea hahmottaa kuntarajoja ja usein varaus on tehty väärään maistraattiin.

Puhelimitse ja sähköpostitse asioiminen on Uudenmaan maistraateissa nykyisellään ruuhkautunut. Palveluihin voidaan nykyaikaisella puhelintekniikalla tehdä palvelujonot, joiden avulla soittaja ohjautuu oikealle asiakaspalvelijalle ja palvelu nopeutuu. Puhelinvastaamista voidaan seurata jatkuvasti ja varmistua palvelutasosta. Maistraattien voimavarat yhdistämällä voitaisiin taata riittävä palvelukyky puhelinjonoihin.

Viikonloppuvihkimisten kysyntä Uudenmaan alueella on erityisen suurta. Mahdollisuus palvella asiakkaita paranisi, jos toiminta saataisiin organisoitua yhteisesti koko Uudenmaan alueella.

Asiakkaat hyötyisivät myös siitä, että laajemmassa organisaatiossa resursseja voidaan aikaisempaa laajemmin kohdentaa niihin substanssitehtäviin, joissa tarve on kriittisin. Asiakkaan asia saatetaan näin saada hoidettua nykyistä nopeammin. Suurempi organisaatio edistäisi myös toimintamallien yhdenmukaistamista koko Uudenmaan maakunnan alueella ja sitä kautta parantaisi asiakkaiden yhdenmukaista kohtelua.

5.5 Kielelliset vaikutukset

Maistraattien yhdistämisellä ei olisi merkittäviä kielellisiä vaikutuksia. Sekä Helsingin, Itä-Uudenmaan että Länsi-Uudenmaan maistraatit ovat kaksikielisiä viranomaisia, joissa enemmistön kieli on suomi. Näin ollen myös jokainen näiden maistraattien yksiköistä/toimipisteistä on kaksikielinen.

Kielellisiä vaikutuksia uudistuksella olisi niiltä osin kuin maistraattien toimivaltaa on siirretty maistraattien välillä. Edellä luvussa 3.4 säännöksiä maistraattien erikoistumistehtävissä ehdotetaan muutettavaksi niin, että Länsi-Uudenmaan maistraatille aiemmin kuulunutta toimivaltaa perukirjan vahvistamisessa, isyyden tunnustamisen hyväksymisessä sekä nimenmuutoshakemusten käsittelyssä ruotsinkielisten asioiden osalta siirretään Lounais-

Suomen maistraattiin. Muutokset merkitsisivät näiden asioiden ruotsinkielisen hoitamisen keskittymistä Lounais-Suomen maistraattiin. Kielellisestä näkökulmasta asioiden keskittämistä koko maistraatin alueelta voidaan pitää hyvänä kehityksenä siinä suhteessa, että ruotsinkielisen terminologian ja yhtenäisen kielenkäytön voidaan arvioida toteutuvan paremmin. Käsiteltävien asioiden volyymit ovat olleet melko vähäisiä, minkä voidaan edelleen arvioida vaikuttavan myönteisesti näitä asioita koskevan yhtenäisen terminologian säilymiseen.

Maistraatin toimialueella on mahdollista asioida missä tahansa maistraatin toimipisteessä, jolloin Uudenmaan maistraattien yhdistäminen parantaisi myös vähemmistökieltä käyttävien mahdollisuuksia valita käyttämänsä maistraatin toimipiste. Toimipisteverkostoa ei supistettaisi tässä yhteydessä ja esimerkiksi henkilöstön kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset pidettäisiin muutoksen yhteydessä entisellään. Toimipisteiden supistamisessa voitaisiin näin ollen jatkossa ottaa edelleen paremmin huomioon kielellisten oikeuksien toteutuminen käytännössä, kun palvelun toimivuutta muodostuvan maistraatin alueella voitaisiin arvioida tämän uudistuksen myötä. Laajemmassa organisaatiossa on mahdollista keskittää tehtävien hoitamista suomen ja ruotsin kielellä entistä tehokkaammin.

6 AIKATAULU

Selvitystä aloitettaessa lähtökohtana oli, että maistraatit yhdistettäisiin 1.9.2015 alkaen. Tämä aikataulu olisi ollut paras maistraatteihin niiden taloudellisesta tilanteesta sekä kauppa- ja yhdistysrekisteritehtävien PRH:lle siirrosta vuonna 2015 johtuviin henkilöstövähennyksiin liittyvien uudelleenjärjestelyjen näkökulmasta. Muutosten täytäntöönpanoon ja tietojärjestelmiin tehtäviin muutoksiin jäisi tällöin kuitenkin liian vähän aikaa, koska hallituksen esitys voidaan antaa vasta uuden hallituksen ja eduskunnan käsiteltäväksi niiden käynnistettyä toimintansa kesällä 2015. Tästä syystä maistraattien yhdistäminen ehdotetaan toteuttavaksi 1.1.2016 alkaen. Maistraattien yhdistäminen vuoden vaihteessa on myös laskennan ja seurannan sekä tietojärjestelmämuutosten kannalta selkeämpi ja vähemmän resursseja vaativa ratkaisu kuin kesken vuotta tapahtuva muutos. Täytäntöönpanon valmistelu on tarkoitus aloittaa heti kun hallituksen esitys on annettu eduskunnalle.

Maistraattien yhdistäminen katsotaan maistraattien toimintakyvyn kannalta tarpeelliseksi jo ennen valtiovarainministeriössä käynnissä olevan keskus- ja aluehallinnon virastaselvitys -hankkeen (VIRSU) tulevien linjausten toimeenpanoa. VIRSU – hankkeen selvitykset valmistuivat helmikuussa 2015⁴ ja tuleva hallitus tulee tekemään linjauksia niiden pohjalta. Mahdolli-

---

⁴ VIRSU – hankkeen julkaisut: Yhteisillä periaatteilla kohti tulevaisuuden virastorakennetta, keskushallinnon virastorakenneselvitys, valtiovarainministeriön julkaisu 3/2015; Keskus- ja aluehallinnon virastaselvityshanke (VIRSU), aluehallinnon selvitysryhmän raportti, valtiovarainministeriön julkaisu 4/2015; Keskus- ja aluehallinnon virastaselvityshankkeen yhteinen koontiraportti, valtiovarainministeriön julkaisu 5/2015.

set organisaatiomuutokset tulisivat todennäköisesti voimaan aikaisintaan vuonna 2017.

VIRSU – hankkeen aluehallinnon selvitysryhmän työ koski valtion aluehallinnon lisäksi maistraatteja ja työ- ja elinkeinotoimistoja. Ryhmä selvitettiin alue- ja keskushallinnon virastojen sekä valtion ja kuntien välistä työnjakoa, tarkasteli aluehallinnon tehtäviä eri näkökulmista sekä selvitti aluehallinnon uudistusvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia. Työssä selvitettiin neljän eri rakennevaihtoehdon vaikutukset:

- A. Maistraattien yhdistäminen aluehallintovirastoihin ja TE-toimistojen yhdistäminen ELY-keskuksiin sekä muodostuvien kahden virastokokonaisuuden rakenteellinen tiivistäminen aluejakoja laajentamalla.
- B. Aluehallintovirastojen, maistraattien, ELY-keskusten ja TE-toimistojen yhdistäminen valtion aluehallinnon viranomaisiksi.
- C. Aluehallintovirastojen ja maistraattien yhdistäminen yhdeksi valtion aluehallinnon viranomaiseksi (uusi AVI), jonka toimialue on koko maa sekä ELY-keskusten ja TE-toimistojen yhdistäminen yhdeksi valtion aluehallinnon viranomaiseksi (uusi ELY-keskus), jonka toimialue on koko maa.
- D. Valtion aluehallinnolle kuuluvat alueiden kehittämiseen liittyvien tehtävien siirtäminen maakuntien liitoille ja valtiolle jäävien aluehallinnon tehtävien organisointi yhteen viranomaiseen. Maistraatit ja mahdollisesti TE-toimistot liitettäisiin samalla valtion aluehallintoon.

Kolmen Uudenmaan alueella toimivan maistraatin yhdistäminen ei ole ristiriidassa minkään selvitetyn vaihtoehdon kanssa. Henkilöstön näkökulmasta peräkkäiset organisaatiouudistukset ovat kuitenkin raskaita.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Maistraattien yhdistämistä puoltaa erityisesti se, että maistraatin resursseja voitaisiin käyttää Uudenmaan alueella nykyistä joustavammin ja varmistaa näin alueen kasvavan väestön ja lisääntyvien ulkomaalaisten asiakkaiden palveluiden saatavuus kokonaisyhteistyön määrän samaan aikaan pienentyessä.

Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien yhdistämisen myötä syntyvän uuden maistraatin henkilöstömäärä olisi noin 212 henkilötyövuotta ja sen toimialueen väestöpohja olisi noin 1 585 000 asukasta. Maistraattien yhdistäminen ei aiheuttaisi muutoksia maistraattien nykyiseen toimipisteverkkoon. Asiakkaiden näkökulmasta laajempi toimialue lisäisi sekä suomen- että ruotsinkielisten asiakkaiden valinnan vapautta, kun he voisivat valita useammasta toimipisteestä itselleen sopivan asiointipaikan.

Asiakkaat saisivat myös Uudenmaan maakunnan alueella nykyistä yhtenäisempää palvelua, kun kolmen maistraatin käytännöt yhtenäistyisivät.

Maistraattien yhdistämisellä ei olisi vaikutusta henkilöstön määrään lukuun ottamatta maistraattien päälliköitä. Maistraatin päälliköiden ja vastuualueiden päälliköiden tarve vähenisi ja resursseja vapautuisi näin maistraattien substanssitehtävien hoitamiseen, mikä hyödyttäisi myös asiakkaita. Sama vaikutus olisi myös sisäisen hallinnon toimintojen yhdistämisellä. Maistraattien yhdistäminen tehostaisi toimintaa myös muun muassa lisäämällä mahdollisuuksia maistraatin sisäiseen erikoistumiseen ja erikoisosaamisen joustavaan hyödyntämiseen koko maistraatin toimialueella sekä helpottamalla sijaisjärjestelyjä.

Maistraattien yhdistämisellä on arvioitu saatavan noin 300 000 euron vuotuiset säästöt. Tietojärjestelmien kertaluonteisten muutoskustannusten on arvioitu olevan yhteensä vajaa 50 000 euroa. Lisäksi maistraattien kylttien, opasteiden, lomakkeiston ja yhteystietojen uusimisesta ja tiedottamisesta on arvioitu aiheutuvan yhteensä muutaman tuhannen euron kertaluonteiset kustannukset. Maistraattien yhdistäminen aiheuttaisi myös jonkin verran välillisiä kustannuksia, kun osa henkilöstön työpanoksesta olisi muutosta toteutettaessa väliaikaisesti pois tuottavasta substanssityöstä. Kertaluonteisten kustannusten osalta negatiivisena puolena on se, että ne tulevat toistumaan uudelleen siinä yhteydessä, mikäli maistraatit liitetään myöhemmin VIRSU – hankkeen myötä laajempaan aluehallinnon virastokokonaisuuteen.

Maistraattien yhdistäminen edellyttäisi säädösmuutoksia, jotka tehtäisiin pääosin teknisinä muutoksina niin, ettei laeissa ja asetuksissa olevien säännösten sisältöä muutettaisi. Yhdistäminen aiheuttaisi kuitenkin jossain määrin muutoksia Uudenmaan alueella toimivilta maistraateilta muille maistraateille siirrettyihin erikoistumistehtäviin. Näiden muutosten vaikutukset kohdistuisivat Uudenmaan alueen maistraattien lisäksi erityisesti Sisä-Suomen, Lapin ja Lounais-Suomen maistraatteihin.

Selvityksen perusteella Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien yhdistämisellä saavutettavat hyödyt ovat niin merkittäviä, että maistraatit tulisi yhdistää 1.1.2016 alkaen. Yhdistämisen myötä muodostuvan maistraatin nimeksi ehdotetaan Uudenmaan maistraattia.